

LAUKU SAIMNIEKIEM AKTUĀLA LIKUMDOŠANA

Individuālie komersanti

Iepriekšējā „Lauku Lapas” numurā (nr. 36) informējām par jauno Zemnieku un zvejnieku saimniecību likumu, kas stāsies spēkā no 2009. gada 1. janvāra un saskaņā ar kuru esošajām zemnieku saimniecībām būs jāizvēlas statuss, kādā turpmāk darboties. Lai īpašniekam palīdzētu izvēlēties viņa saimniecībai piemērotāko variantu no Zemnieku un zvejnieku saimniecību likuma Pārejas noteikumos piedāvātajiem, šajā un turpmākajos „Lauku Lapas” numuros iepazīstināsim ar normatīvo aktu prasībām grāmatvedības un nodokļu jomā katram no saimnieciskās darbības veicēju veidiem.

Viens no variantiem, ko Zemnieku un zvejnieku saimniecību likuma Pārejas noteikumi piedāvā, ir iespēja saimniecības īpašniekam reģistrēties Komercreģistrā kā individuālajam komersantam (IK).

Vai individuālais komersants ir fiziska vai juridiska persona?

Individuālais komersants darbojas saskaņā ar Komerclikumu un ir fiziskā persona.

Vai individuālā komersanta nosaukumam ir jāietver norāde uz IK īpašnieka vārdu un uzvārdu?

Lai arī IK ir fiziskā persona, tā nosaukumam nav obligāti jāsaturs fiziskās personas vārds un uzvārds.

Kāda ir individuālā komersanta mantiskā atbildība?

Tāpat kā zemnieku saimniecības īpašnieks par saimniecības saistībām atbild ar visu savu mantu, arī individuālais komersants par savām saistībām atbild ar visu savu mantu.

Vai individuālais komersants drīkst algot darbiniekus?

Individuālais komersants ir tiesīgs algot darbiniekus, jo Darba likums nosaka, ka darba devējs var būt gan fiziska, gan juridiska persona.

Kā individuālajam komersantam ir jāorganizē grāmatvedības uzskaitē?

Par grāmatvedības kārtošānu un dokumentu saglabāšanu ir atbildīgs individuālais komersants. Viņš grāmatvedību var kārtot pats, algot grāmatvedi vai izmantot cita uzņēmuma sniegtos grāmatvedības pakalpojumus.

Individuālie komersanti, kuru ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā nepārsniedz 200 000 latu, grāmatvedības uzskaitē drīkst kārtot vienkāršā ieraksta sistēmā vai arī izvēlēties divkāršā ieraksta sistēmu. Ja ieņēmumu apjoms pārsniedz 200 000 latu, grāmatvedības uzskaitē obligāti jāizmanto divkāršā ieraksta sistēmā.

Kāds ienākuma nodoklis ir piemērojams individuālā komersanta ienākumiem?

Tā kā individuālais komersants ir fiziskā persona, no individuālā komersanta ienākuma ir maksājams iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kura likme no 2008. gada 1. janvāra ir noteikta 15% apmērā.

Kādi pārskati ir jāpasagatavo un jāiesniedz, noslēdzot gadu?

Ja individuālais komersants grāmatvedību kārtos vienkāršā ieraksta sistēmā, līdz nākamā gada 1. aprīlim Valsts ieņēmumu dienestā ir jāiesniedz Gada ienākumu deklarācija, par saimnieciskās darbības ieņēmumiem un izdevumiem aizpildot deklarācijas pielikumu D3.

Ja individuālais komersants grāmatvedību kārtos divkāršā ieraksta sistēmā, viņam par iepriekšējo gadu ir jāpasagatavo un Valsts ieņēmumu dienestā jāiesniedz bilance, ieņēmumu un izdevumu pārskats, kā arī jāaizpilda Gada ienākumu deklarācija, saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus norādot deklarācijas pielikumā D3¹.

Vai individuālajam komersantam par sevi ir jāmaksā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas?

Saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu” individuālais komersants ir pašnodarbinātā persona. Tas nozīmē, ka individuālais komersants darba algu sev nerēķina, bet sociālās apdrošināšanas iemaksas veic no saimnieciskās darbības ienākuma. Atšķirībā no zemnieku saimniecību īpašniekiem – pašnodarbinātajām personām likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu” nav paredzēts, ka individuālais komersants, sasniedzot pensijas vecumu, vairs nav obligāti sociāli apdrošinājama persona.

Informāciju sagatavoja
LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja
Linda Puriņa

LAUKU ATTĪSTĪBA

Mazo saimniecību konsultēšana uzņēmējdarbības uzlabošanā, pārprofilēšanā

Latvijas laukus apsaimnieko dažāda lieluma un specializācijas saimniecības. To struktūra ir sadrumstalota, liels mazo saimniecību īpatsvars. Daudzas saimniecības ražo produktus galvenokārt pašpatēriņam, tikai nelielu daudzumu realizējot tirgū; tās ir tā sauktās naturālās saimniecības. Šādām saimniecībām ir neregulāri ienākumi un zema konkurētspēja, it īpaši nodarbojoties ar tradicionālo lauksaimniecību.

Lai veicinātu naturālo saimniecību attīstību, 2007. gadā Zemkopības ministrija piešķīra finansējumu konsultatīvā atbalsta sniegšanai mazajām saimniecībām, īstenojot pilotprojektu „Mazo saimniecību konsultēšana uzņēmējdarbības uzlabošanā, pārprofilēšanā”.

Pilotprojekta mērķis bija konsultēt mazās lauku saimniecības, pirmkārt, par iespējam attīstīt uzsāktu saimniekošanu, pilnveidojot ražošanu, lai nākotnē tās kļūtu par komerciālām un konkurētspējīgām saimniecībām, kā arī iegūtu plašākas iespējas pretendēt uz valsts un Eiropas Savienības atbalstu (īpaši dažādās investīciju programmās), otrkārt, par iespējamo saimniecības pārprofilēšanu uzņēmējdarbībai (nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība), kas labāk atbilst saimniecības resursiem un saimnieka zināšanām un iemaņām.

Pilotprojektā tika iesaistīti visi Latvijas rajoni, izņemot tās rajonu lauku pašvaldības, kurās ir augstākais attīstības indekss. Saimniecības izvēlē netika ņemts vērā saimniecības juridiskais statuss (zemnieku saimniecība, piemājas saimniecība vai cits). Svarīgi, lai saimniecība vēlētos attīstīt savu ražošanu un nākotnē kļūtu konkurētspējīga.

Projektu īstenoja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Lauku konsultāciju biroju (LKB) speciālisti, sadarbojoties ar pašvaldību lauku attīstības speciālistiem. Pilotprojekta ietvaros biroju speciālisti kopā ar saimnieku meklēja un analizēja optimālu variantu turpmākai saimniecības attīstībai. Tika strādāts pie pašvērtējuma, savas saimnieciskās darbības izvērtējuma, mērķu noteikšanas turpmākai saimniecības darbībai. Speciālisti kopā ar saimnieku izvērtēja katra saimnieka iespējas un vēlmes, mēģinot atrast optimālo variantu, izstrādājot saimniecības attīstības plānu. Birojos tika organizētas mācības, kuras bija ļoti lietderīgas un nepieciešamas, lai varētu sekmīgi izstrādāt savas saimniecības attīstības plānu. Šī projekta ietvaros Latvijā tika izstrādāti 260 attīstības plāni gan ar tradicionālām, gan netradicionālām saimniekošanas idejām. Ar milzīgu lepnumu var uzteikt pozitīvi domājošos, mainīties grībošos, uz aktīvu darbību vērstos lauku cilvēkus.

Apkopojot saimniekošanas idejas, tās nosacīti var iedalīt divās lielās kategorijās. Vienu pārstāv saimniecības, kuras vēlas attīstīt tradicionālo lopkopību un augkopību, paplašinot liellopu un cūku ganāmpulkus vai arī palielinot augkopības kultūraugu platības.

Šo nozaru attīstībai ir nepieciešami lieli kapitālieguldījumi un bieži vērojams neprognozējams tirgus. Tādu saimniecību skaits ir samērā liels. Pie otras kategorijas pieskaitāmas saimniecības, kuras vēlas tradicionālo naturālo vai daļēji naturālo saimniecību modeli mainīt uz kādu netradicionālu nozari vai nelauksaimniecisku darbošanos, kur iespējams rast brīvas tirgus nišas. Piemēram, aitkopība – daudzus gadus novārtā atstāta, tagad atdzimstoša lopkopības nozare, īpaši Vidzemē, Latgalē un Kurzemē. Daudzi saimnieki, kuriem ir

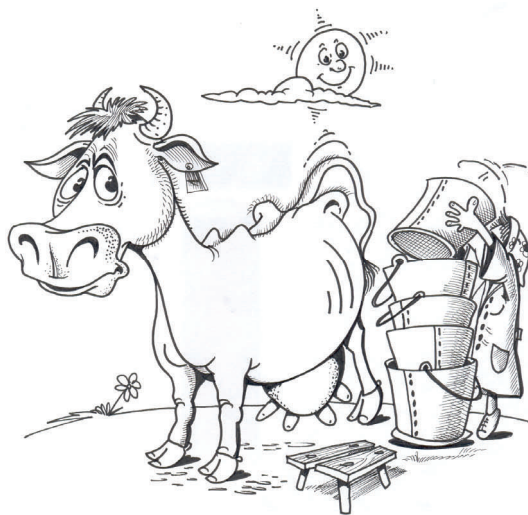
nelieli aitu ganāmpulki, vēlas tos palielināt, jo saskata nozares attīstības perspektīvas – gan pieaugošu pieprasījumu pēc augstvērtīgas gaļas, gan daudzpusīgo, arī netradicionālo pielietojumu vilnai – piemēram, ar vilnu pildītu spilvenu un mīksto bērnu rotaļlietu gatavošana.

Netradicionāla, bet attīstāma nozare ir truškopība, jo palielinās pieprasījums pēc gaļas un ģērētām, kvalitatīvām trušu ādiņām. Truškopības produkcijai ir plašas tirgus iespējas, laba pārdošanas cena. Lai veiksmīgāk iekļautos tirgū, ir nepieciešama kooperācija.

Pieaugošais pieprasījums pēc veselīgā kazas piena un ekskluzīvā produkta – kazas siera rosina palielināt kazu ganāmpulkus. Daudzi saimnieki vēlas veidot pārstrādi un tirgū piedāvāt sieru. Vairākiem jau ir pozitīvas iestrādes un vēlme tās attīstīt.

Daudzi vēlas sākt, bet citi – paplašināt jau esošo arī biškopības nozarē. Biškopība saistās ne tikai ar medus ieguvu un realizāciju, bet saimnieki tai redz plašākas attīstības iespējas, piemēram, vaska sveču izgatavošana, gan apmeklējot skolas un stāstot, rādot un ļaujot praktiski veidot sveces, gan realizējot tās tirdziņos.

Gleznainas ainavas, ūdens tuvums, maz pārveidota daba, mierīgs dzīves ritms ir noteicošie faktori, lai veidotu atpūtas vietas, ierīkojot viesu namus un namiņus, piedāvātu telšu un ugunsкура vietas, iespēju makšķerēt un lasīt sēnes vai ievākt meža ogu ražu. Lauku tūrisms bieži tiek apvienots ar bioloģisko saimniekošanu, kā arī dod iespēju iejusties lauku saimniecības dzīves un darba norisēs. Interesantas idejas tiek īstenotas, domājot par bērniem un aktīviem cilvē-

kiem – dabas un interaktīvo taku izveide, kvadraciklu un gokartu trašu ierīkošana. Ūdens cienītājiem un makšķerniekiem lauku saimnieki saskata iespēju piedāvāt laivu nomu un makšķerēšanas pakalpojumus.

Vairākas idejas saistās ar veselīgu un ārstniecisku lauku pirts pakalpojumu sniegšanu. Pēc mūsdienu stresainās darba nedēļas cilvēki vēlas relaksēties, un viena no iespējām ir pirts ar ārstnieciskām slotiņām un dažādiem pirts rituāliem. Vairākos attīstības plānos saimnieki par savas saimniecības darbības veidu ir izvēlējušies pirts slotiņu sagatavošanu.

Plašas attīstības iespējas ir ārstniecības augu audzēšanai, kas prasa lielu roku darbu, bet samaksa par kvalitatīvi sagatavotiem augiem ir augsta. Atsaucību guvusi ideja gatavot ārstniecības augu spilvenus, pēc tiem acimredzot ir pieprasījums un arī realizācijas cena ir apmierinoša.

Saimniecības vēlas sniegt dažādus pakalpojumus – veterinārijā, grāmatvedības uzskaitē, boksu iznomāšanā zirgu turēšanai, zirgu apmācībā, autoservisa, grāvju, aizaugušu platību tīrīšanā, dīķu tīrīšanā, galdniecībā. Iecerēts pat veidot suņu viesnīcu, lai saimnieku prombūtnes laikā būtu iespēja mīluļus atstāt gādīgās rokās. Vairākos attīstības plānos minēta košumkrūmu un puķu dēstu audzēšana un pat paklājzāliena audzēšana un iekļāšana.

Nav aizmirsti arī amatniecības darinājumi, cilvēkiem ir vēlme gatavot šūpuļkrēslus, māju norādes, šūt dažādu krāsu un izmēru auduma maisiņus (videi draudzīgs iesaiņojums). Interesantas ir idejas pīt groziņus, darināt dažādas lietišķas no meldriem, nodarboties ar lina izstrādājumu aušanu un realizāciju, kā arī pēc individuāla pasūtījuma izgatavot dārza mēbeles.

Lai arī tikai pagājušā gada nogalē šis projekts ir noslēdzies un saņemti 260 attīstības plāni ar vienkārši nikālām idejām, kuras jāsāk ieviest dzīvē, ir daudz saimnieku, kuri jau īsteno savas idejas. Tie ir cilvēki, kuri darbojas dienu no dienas, līdz darba rezultāti liek pastāstīt par pašu darītāju.

Tā Bauskas rajona Stelpes pagastā veiksmīgi darbojas zemnieku saimniecība „Līdumi”, kuras pamatdarbība ir saistīta ar mārrutku, ķimeņu un citu dārzeņu audzēšanu. Saimnieki vēlējas pašražoto produkciju pārstrādāt uz vietas saimniecībā. Saimniece Ineta Klāviņa stāsta: „Iesaistoties pilotprojektā, ideja tika uzlikta uz papīra un aprēķinos gūtie rezultāti apstiprināja ieceri veidot pārstrādes ceļu, kurā tiks pārstrādāti pašu saimniecībā audzētie mārrutki. Noderīgas bija organizētās apmācības, kas palīdzēja veiksmīgi uzrakstīt saimniecības attīstības plānu. Attīstība notiek pēc izveidotā plāna. Viss ir tapšanas stadijā.” Paldies lauku attīstības speciālistei Aigai Saldābolai par veiksmīgu sadarbību!

Tikai attīstot ražošanas procesu no lauka līdz dārzam uz vietas mazajās saimniecībās, varam panākt ne tikai apmierinošu peļņu, bet arī radīt darba vietas un saglabāt piederību vietai.

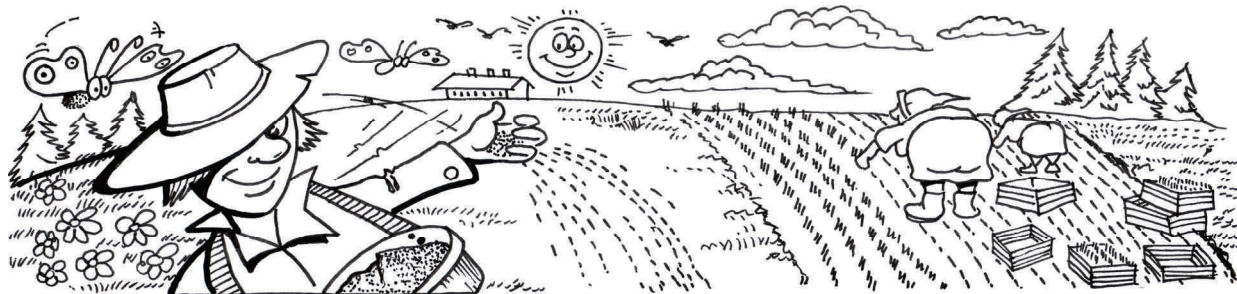
Neturēsim sveici zem pūra – dalīsimies ar savu pieredzi un idejām! Tik ļoti daudz un dažādu ideju ir dzimušas Latvijas laukos! Patiesi prieks par veiksmīgo Lauku attīstības biroju un pašvaldību lauku attīstības speciālistu un saimnieku veiksmīgo sadarbību, jo šīs lieliskās idejas ir veiksmīga kopdarba rezultāts! Paldies!

Laukos cilvēki ir stipri, drosmīgi un, pats galvenais, viņi nesūrojas par grūto dzīvi, bet meklē un, svarīgākais, arī atrod jaukas, netradicionālas un īstenojamas idejas, kuras ne vienmēr prasa lielus kapitālieguldījumus, bet gan spēku un uzdrīkstēšanos.

Arī šogad tiek īstenots projekts „Mazo saimniecību konsultēšana uzņēmējdarbības uzlabošanā, pārprofilēšanā”. Interesenti var pieteikties pie sava pašvaldības lauku attīstības speciālista.

Lai ikvienam optimisms, uzdrīkstēšanās, neizsīkstošs spēks un vēlme saimniekot laukos! Lai pavasara saule dod gaismu, siltumu, gaišas domas un veiksmīgus projektus šajā gadā!

Informāciju sagatavoja
LLKC Lauku attīstības speciāliste Ina Rituma

AUGKOPIĒBA

Graudu kodināšana

Lai gan ziema vēl negrib aiziet, sējas laiks tuvojas. Nākamās ražas kvalitāte un kvantitāte lielā mērā būs atkarīga no pavasarī izsētās sēklas. Uz vasarāju sēklas materiāla atrodas dažādu graudaugu slimību ierosinātāji, tāpēc sēklas pirms sējas ir jākodina, lai ierobežotu augu slimību dēļ radušos ražas zudumus. Kodināšana ierobežos arī citas slimības, kuru ierosinātāji saglabājas sēklās vai uz tām.

Lētākās kodnes ir pieskares tipa, kas iznīcina tikai slimības, kuras atrodas uz sēklām – sakņu puves un plēkšņu plankumainības. Lai ierobežotu cieta un putošo melnplauku, jālieto sistēmas iedarbības kodnes, kas ir dārgākas par pieskares tipa kodnēm.

Lai kodne strādātu, tā uz sēklas ir jāuzklāj vienmērīgi. Tā kā zemniekiem nav speciālu iekārtu sēklas kodināšanai, šim nolūkam izmanto betona maisītājus, šnekus un citus tehniskus risinājumus. Varbūt šie risinājumi nav slikti, tomēr jāatceras, ka kodne ir koncentrēts produkts un graudu partija būs nevienmērīgi nokodināta. Ieteicamais ūdens daudzums kodnes sagatavošanai ir 6–10 litru. Ar mazāku ūdens daudzumu sēklām var nodedzināt dīgļšus, bet lielāks ūdens daudzums sēklas padara slapjas.

Bioloģiskajā lauksaimniecībā slimības daļēji var ierobežot pirms sējas sēklas rūpīgi kalibrējot un sējai izmantojot rupjāko graudu frakciju. Sēklām ar lielāku absolūto masu ir augstāka dīgšanas enerģija. Sēklas var kodināt ar pelniem, vircu un citiem bioloģiskiem preparātiem, kam piemīt fungicīdās īpašības.

Pievērsīsimies problēmām, ar kādām zemniekiem nāksies saskarties, iesējot slikti nokodinātu vai vispār nekodinātu sēklu. Ja graudi ir inficēti, mieži un vasaras kvieši slimo ar sakņu puvi, kas izpaužas jau dīgstu stadijā. Ja infekcija ļoti spēcīga, dīgsti atmirst, neiznākot augsnes virspusē, ja vājāka – tie brūnē, deformējas, augiem veidojas slikta sakņu sistēma. Veģetācijas periodā sējums izretojas, veidojas tukšas vārpas, graudi ir sīki vai neattīstās nemaz. Sējot kodinātu vasaras kviešu sēklu, augi būs pasargāti no vārpu plēkšņu plankumainības ierosinātāja, kas rada dīgstu kroplību, tādējādi novājinot augu ceršanu. Vasaras beigās šādiem augiem veidojas sīki, viegli graudi. Kviešu grauda apvalkā saglabājas arī kviešu lapu dzeltenplankumainības ierosinātājas sēnes micēlijs.

Inficētie graudi lēnāk dīgst, līdz ar to aizkavējas sējuma attīstība. Lielāka nozīme dzeltenplankumainības izplatībā gan ir tiem ierosinātājiem, kuri saglabājas augu atliekās. Izplatīta slimība miežu sējumos ir tiklplankumainība. Kodināšanai pret šo slimību ir lielāka nozīme nekā pret

dzeltenplankumainību vasaras kviešos. Lapu plankumainību ar sēklas kodināšanu ierobežo tikai daļēji, t.i., iznīcinot slimības ierosinātājus un pasargājot dīgstus mēnesi pēc dīgšanas, bet melnplaukas ierobežošanā sēklas kodināšana ir galvenais pasākums. Melnplaukas sporas pārvietojas ar vēju, tāpēc rudenī graudus ar slimības ierosinātāju var iekult arī no vizuāli šķietami vesela lauka.

Miežu putošā melnplauka reģionā ir izplatīta 0,1% lauku. Aplūkojot ar šo slimību inficētu lauku, jāpievērš uzmanība bojātām vārpām, bet jāzina, ka slimība izraisa arī slēptos zudumus, t.i., daļa no stiebiem, kuru vārpas aizmetņos attīstās melnplauka, nesavārpo. Putošās melnplaukas ierosinātājs atrodas grauda iekšējos audos, bet cietās melnplaukas ierosinātājas sporas – uz grauda virsmas. Tātad, lai ierobežotu miežu putošo melnplauku, jāizmanto sistēmas iedarbības kodnes.

Izvēloties preparāta devu, jāņem vērā, ka rupjgraudainai, no skata veselīgai sēklai var lietot mazāko, bet sīkākai, ar slimību ierosinātājiem piesārņotākai sēklai būtu jālieto maksimālā ieteiktā deva. Nav ieteicams lietot lielāku devu, jo iespējama preparāta pārdozēšana.

Ar kodinātu sēklu katrs saimnieks var panākt, ka sadīgs veselīgs sējums, kas kļūs neuzņēmīgāks pret slimību ierosinātājiem, kuri būs saglabājušies augu atliekās un starpsaimniekos.

Informāciju sagatavoja
LLKC Lauku attīstības speciāliste Ina Rītuma

LOPKOPĪBA

Lauku saimnieku aizvietotāji sagatavoti darbam

☑Pilotprojekta pirmais posms izpildīts

Kaut arī piena iepirkuma cenu pazemināšanās pēdējā laikā radījusi satricinājumus piensaimniecībā, tomēr ir arī kāda priecīgāka vēst. Pirmais izlaidums, ja tā atļauts teikt, ir noticis Lauku saimnieku aizvietotāju (turpmāk LSA) projektā. Ja kādam nav īsti skaidrs, par ko ir runa, tad atgādināšu, ka pērnā gada pavasarī valsts subsidētās programmas ietvaros tika uzsākta projekta „Lauku saimnieku aizvietotāji” īstenošana – noorganizēta grupa potenciālo aizvietotāju apmācīšanai, sastādīta un sagatavota mācību programma, uzsāktas mācības. Tika uzsākta arī darba metodikas izveidošana. Šā gada janvārī teorētisko mācību kurss tika pabeigts ar rakstiskā testa pārbaudījumu, bet februārī visi potenciālie aizvietotāji izgāja prakses piensaimniecībās. 28. februāris bija galaeksāmena diena. No 16 potenciālajiem aizvietotājiem, kuri kārtoja mutisko eksāmenu pie komisijas, 10 saņēma sertifikātu par sekmīgi nokārtotu teorētiski praktisko mācību kursu un ir gatavi iesaistīties darbā.

☑Aizvietotāju izmantošanas nosacījumi

Kā zināms pilotprojektā piedalās 5 rajoni – Liepājas, Tukuma, Valmieras, Madonas un Preiļu rajons, tādēļ visas aktivitātes tika virzītas uz tiem. Arī subsīdiju nolikumā ir noteikts, ka valsts atbalsts pienākas tikai tām saimniecībām, kuras atrodas pilotprojekta rajonos. No vienas puses, šis ierobežojums ir pārlieku skarbs visām pārējām Latvijas piensaimniecībām, kuras atbilst valsts atbalsta saņemšanas nosacījumiem, taču, no otras puses, tāda prakse ir lietota ne vienu vien reizi, kad pilnīgi jaunu projektu vispirms izmēģina. Ja tas strādā, tad ir mērķtiecīgi to īstenot visā valsts teritorijā. Atgādināšu, ka pilotprojekta rajona statusu ieguva tie rajoni, kur paši zemnieki visaktīvāk piedalījās aptaujas anketu aizpildīšanā, tādējādi uzsverot, ka aizvietotāju sistēma ir nepieciešama arī pie mums.

Tajā pašā laikā aizvietotāju darbības metodika ir izstrādāta tā, lai pakalpojumu varētu īstenot divos virzienos.

1. Uz aizvietotāja pakalpojuma izmantošanu pilotprojekta ietvaros var pretendēt tās piena lopkopības un jaunlopu saimniecības (turpmāk – saimniecība), kuras ir iesaistījušās pilotprojektā „Lauku saimnieku attīstība Latvijā” 2007. gadā Liepājas, Tukuma, Valmieras, Madonas un Preiļu rajonā un kuras atbilst šādiem nosacījumiem:

- ganāmpulka lielums ir no 5 līdz 50 govīm vai 50 jaunlopi;
- minimālā slaukšanas tehnoloģija – slaukšana kannās;
- var nodrošināt higiēnas prasībām atbilstošas telpas aizvietotājiem (WC, duša).

Par aizvietotāja pakalpojuma sniegšanu valsts atbalstu 60% apmērā no noteiktās darba samaksas (vienas stundas izcenojums ir trīs lati) var saņemt, izmantojot aizvietotāju pakalpojumus šādas saimnieka piespiedu prombūtnes laikā:

- darba nespēja (t.sk. stacionāra ārstēšanās, plānota operācija) – līdz 14 dienām jeb 112 stundām;

- ar ārsta norīkojumu apstiprināta rehabilitācija – līdz 14 dienām jeb 112 stundām;
- grūtniecība/ bērna kopšanas atvaļinājums – 14 dienas pirms dzemdībām un 14 dienas pēc dzemdībām jeb 112 stundas pirms dzemdībām un 112 stundas pēc dzemdībām;
- īpaši apstākļi – pirmās pakāpes radnieku kāzas vai bēres – līdz 3 dienām jeb 24 stundām;
- saimnieka/saimnieces nāve – līdz 14 dienām jeb 112 stundām.

Atlikušie 40% darba samaksai par aizvietotāja pakalpojuma izmantošanu ir jāsedz saimniecībai. Saskaņā ar noslēgto līgumu par pakalpojuma izmantošanu saimniecībai tiks piesūtīts rēķins, par kuru norēķins būs jāveic 5 darbdienu laikā.

2. Uz aizvietotāja pakalpojumu var pretendēt jebkura piensaimniecība (izņemot saimniecības, kurās govīs slauc ar rokām), par aizvietotāja darbu samaksājot pilnu summu (stundas likme – trīs lati) plus 15 % par sistēmas uzturēšanu un koordinēšanu.

☞ Rēķinos uzrādītās darba samaksas summas tiek apliktas ar PVN.

☑Aizvietotāju prasmes un atbildība

Te gan būtu vietā piebilst, ka desmit sertificēto un sistēmā iesaistīto aizvietotāju prasmes un spējas nav universālas. Man diemžēl ir jāatzīst, ka starp aizvietotājiem ir tikai pāris, kurām ir iespējas ar savu autotransportu nokļūt darba vietā, bet prasmes traktortehnikas vadīšanā ir tikai vienai (Liepājas raj.). Tāpēc potenciālajiem darba devējiem lūgums – neprasīt no aizvietotājiem neiespējamo. Toties dažas no viņām ir gatavas doties uz darbu jebkurā Latvijas vietā, protams, ja saimnieks var nodrošināt atbilstošu mītnes vietu. Aizvietotājas ir gatavas veikt dažādus darbus – govju slaukšanu, telpu un aparatūras sakopšanu, govju ēdināšanu, mēslu tīrīšanu un izvākšanu, teļu un jaunlopu aprūpi. Praktiski tie ir visi dzīvnieku aprūpes darbi, kādi tiek veikti jebkurā piensaimniecībā, izņemot tos, kuri veicami ar traktortehniku. Aizvietotājas ir apguvušas prasmes pirmās veterinārās palīdzības sniegšanā, ieguvušas zināšanas par ganāmpulka atražošanu un jaunlopu izaudzēšanas principiem. Protams, ka mācībās un galaeksāmenā lielākais uzsvars bija likts uz slaukšanas

higiēnu un rutīnu, kā arī tesmeņa veselību. Kā ne mazāk svarīga tika vērtēta spēja kontaktēties un saskarsmes māksla. Semināru nodarbībās un sarunās vairākkārtīgi tika akcentēta informācijas aizsargātība un nepublicēšana par situācijām un apstākļiem darba vietās. Zināšanas esam iedevuši, dažādas praktiskās situācijas izspēlējusi, eksaminēšanu visai bargu veikuši – pārējais vairāk vai mazāk ir katra indivīda godprātības ziņā. Pie tam – abpusēji. Potenciālos darba devējus jeb saimniekus lūdzam precīzi informēt aizvietotāju par izpildāmo darbu, instruēt viņu par darba un ugunsdrošības nosacījumiem darba vietā, kā arī norādīt telefona numurus, kur zvanīt steidzamos gadījumos.

LSA darbības sistēmas būtiskākie nosacījumi

Aizvietotāju darbības shēmas pamatā ir daži ļoti būtiski akcenti, kas ir jāzina sistēmas izmantotājiem.

Koordinācija

Ja sistēmu uztver kā vienotu labi darbojošos mehānismu, tad ir skaidrs, ka jābūt galvenajam zobratam, bez kura visi pārējie sistēmas elementi ir tikai atsevišķas detaļas un skrūvītes. LSA darbības sistēmā centrālie zobrati ir koordinatori. Tie ir cilvēki, kuri veidos sasaisti starp darbaņēmēju un darba devēju. Koordinatora galvenais uzdevums ir plānot un veidot saskaņotu rīcību starp pieprasījumu un iespējamo piedāvājumu. Šajā gadījumā pieprasītājs ir piensaimniecības īpašnieks vai vadītājs. Koordinatoram ir ne tikai jāsaplāno un jāsaskaņo darba grafiki un darba laiki ar abām pusēm, bet viņš būs atbildīgs atbildībā būs arī par līguma slēgšanu un pirmdokumentācijas noformēšanu noteiktajos termiņos. Viņš pilnībā arī zināmas kontroles funkcijas – pārbaudīs,

- vai visi plānotie darāmie darbi ir fiksēti pieteikuma lapās un tajos pavadītais laiks ir adekvāts;
- vai aizvietotājs godprātīgi pilda tos darbus, par kuriem noslēgta vienošanās.

Nesaskaņū, nesaprašanās un, nav izslēgts arī, konflikta gadījumos koordinators būs pirmā persona, kura saņems informāciju un iesaistīsies situācijas risinājumā. Ne visi gadījumi ir vienkārši, tāpēc sarežģītāku problēmu risināšanā koordinators būs jāiesaistās kopā ar LSA vadības komandu.

Lai mēs varētu veiksmīgi uzsākt darbu, turpmāk minēšu visus apstiprinātos koordinatorus un kontaktēšanās iespējas.

Valmierā, Mūrmuižas ielā 9

E-pasts: Valmiera@llkc.lv

Tālr.: 6 4221757; fakss: 6 4221790

Preiļos, Raiņa bulvārī 21a

E-pasts: preili@llkc.lv

Tālr./fakss: 6 5381263

Tukumā, Pils ielā 11

E-pasts: tukums@llkc.lv

Tālr./fakss: 6 3123452

Liepājā, Kūrmājas prospekts 7, kab.305, Liepāja, LV-3401

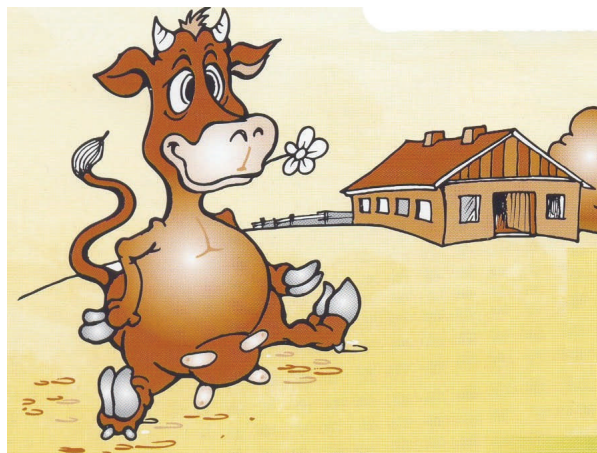
E-pasts: rla.liepaja@tvnet.lv

Tālr./fakss: 3421316,

Ārija Jerumane, mob. 29332830

Pieteikuma lapa

Svarīgākais pirmdokuments darbu uzskaitē. Katram piensaimniecības īpašniekam vai tā pilnvarotai personai, piesakot koordinātoram nepieciešamību pēc aizvietotāja pakalpojuma, ir jāaizpilda pieteikuma lapa. Tajā precīzi ir jāuzskaita aizvietotājam katru dienu veicamie darbi un to izpildei nepieciešamais laiks. **Aizvietotājam ir jādara tikai tie darbi, kuri uzskaitīti pieteikumā.** Nav ierobežojumu, kādi darbi katrā saimniecībā veicami, ierobežots ir ar valsts atbalstu subsidētais darba laiks iepriekš minētajos konkrētajos gadījumos. Koordinatoram būs jāveic apsekošanas vizīte saimniecībā, kuras pirmo reizi pieteikties aizvietotāja pakalpojuma saņemšanai. Apsekošanas akts ir gandrīz identisks pieteikuma lapai, un galvenais salīdzināšanas elements ir veicamo darbu uzskaitē un nepieciešamais laiks uzskaitīto darbu veikšanai.

Līgums

Par aizvietotāju darbu ir jāslēdz trīspusējs līgums, kur vienu pusi pārstāv pakalpojuma izmantotājs jeb piensaimniecības īpašnieks (īpašnieka pilnvarota persona), otru pusi – aizvietotājs, kura juridiskais statuss ir pašnodarbināta persona un trešo pusi – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, kas uzņemas koordinācijas un organizēšanas pasākumus, kā arī veic norēķinus starp darba devēju un pakalpojuma sniedzēju. Līguma neatņemamas sastāvdaļas ir pieteikuma lapa un izpildīto darbu lapa.

Izpildīto darbu lapa

Izpildīto darbu lapa būs pamatdokuments rēķinu sastādīšanai. Tai jābūt parakstītai no darba devēja un darba izpildītāja puses. Tajā pašā laikā paveikto darbu uzskaitē ir jāsakrīt ar pieteikuma lapā norādītajiem veicamajiem darbiem.

Sistēmas raitu un aktīvu darbību varēs nodrošināt visu iesaistīto pušu godprātīga attieksme pret uzdevumiem un savstarpēja cieņa, tāpēc gribu lūgt arī piensaimniecībām ievērot dokumentos minētos termiņus un dokumentus aizpildīt precīzi. LSA sistēmas darba metodikas apraksts un līguma forma ar pievienotajām pieteikuma un darbu izpildes veidlapām ir pieejama Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra mājaslapā (www.llkc.lv) sadaļā *Pakalpojumi*.

Ar skatienu nākotnē

Pašlaik mēs, LSA sistēmā iesaistītie cilvēki, esam satraukuma pilni, jo vēlamies, lai projekts izdodas un iegūst labu pamatu turpmākai stabilai un nepārtrauktai darbībai. Mēs apzināmies, ka tieši ar pirmo saimnieku aizvietotāju darba gaitām izpelnisimies sabiedrības neformālo, taču ļoti būtisko vērtējumu, kā arī to, ka sistēma tā īsti pilnveidosies un stabilizēsies tikai darba gaitā, tāpēc būsim pateicīgi, ja izmantosiet mūsu sagatavoto pakalpojumu un savus ierosinājumus un viedokļus par LSA sistēmas darbību darīsiet mums zināmus.

Ozolniekos, Rīgas iela 34, Jelgavas rajons, LV-3018
Tālr.: +371 6 3050220, Fakss: +371 6 3022264,
E-pasts: admin@llkc.lv
Edīte Reķēviča, mob. 29543153,
E-pasts: edite.rekevica@llkc.lv
Andrejs Eihvalds, mob. 28605040,
E-pasts: andrejs.eihvalds@llkc.lv

Domājot par priekšdienām, joprojām aicinām apdomāt iespēju iesaistīties LSA sistēmā arī vīriešus, kuriem ir prasmes darbā ar traktortehniku un lopkopība nešķiet tā nozare, no kuras būtu jāturas pa gabalu. Ja darba ņēmēji būs atsaucīgi uz sadarbību un atbalstīs arī nepieciešamību sistēmu pilnveidot, esam gatavi vasaras nogalē atkal organizēt mācības jauniem LSA interesentiem. Būs gan jārēķinās ar to, ka grupas komplektējot potenciālajiem saimnieku aizvietotājiem, tiks izvirzīti zināmi kritēriji, viens no tiem būs traktormehānismu vadīšanas prasmes un attiecīgi dokumenti, kas to apliecina.

Īpašs paldies tiem saimniekiem, kuri savās pien-saimniecībās labprātīgi ļāva praktizēties aizvietotājiem:

Preiļu rajonā

Jāzepam Sermajam no z/s *Gribolva* un Aldim Meikulānam no z/s *Upmalu Mājas* Galēnu pagastā, Jāzepam Ivanānam no z/s *Ivanānu Mājas* Stabulnieku pagastā, Rutai Norkārklei no z/s *Salenieki*, Jāzepam Lazdānam no z/s *Smilgas* un Aivaram Jaunromānam no z/s *levas* Rožkalnu pagastā, Anastasijai Prikulei no z/s *Miezīši* Riebiņu pagastā, Silvijai Prikulei no z/s *Dadzīši* un Raimondam Rubinam no z/s *Dižozols* Saunas pagastā.

Madonas rajonā

Dainai Pelšai (pateicība arī par labvēlību un rūpēm praktisko seminārnodarbību laikā savā saimniecībā) no z/s *Sābri* un Lilijai Kicejai no piemājas saimniecības *Ozoliņi* Murmastienas pagastā, Mārtiņam Sprogam no z/s *Kalna Ūsmaņi* Mārcienas pagastā, Ilutai Ošai no z/s *Cīrulīši* Mētrienas pagastā.

Tukuma rajonā

Raimondam Lūsim no z/s *Melkaļi*, Dainai Mežraupai no z/s *Celmiņi* un Violai Lūsei no z/s *Brivzemnieki* Jaunpils pagastā.

Liepājas rajonā

Intai Ķerei no z/s *Ašmi* un Astrai Innei no z/s *Pauguri* Priekules pagastā un SIA *Dižcildi* Kazdangas pagastā.

Valmieras rajonā

Mārai Jēgerei no z/s *Zivāni* un Jānim Opmanim no z/s *Laukmaļi* Vaidavas pagastā, Mārim Kājiņam no z/s *Vairogi* Rencēnu pagastā.

Sagatavoja LLKC Lopkopības nodaļas vecākā speciāliste Edīte Reķēviča

Paziņojums par lēmuma pieņemšanu (MK noteikumu Nr. 65 3. pielikums)

LAUKU SAIMNIEKIEM AKTUĀLA LIKUMDOŠANA

LAUKU LAPA

arī internetā...

WWW.LLKC.LV

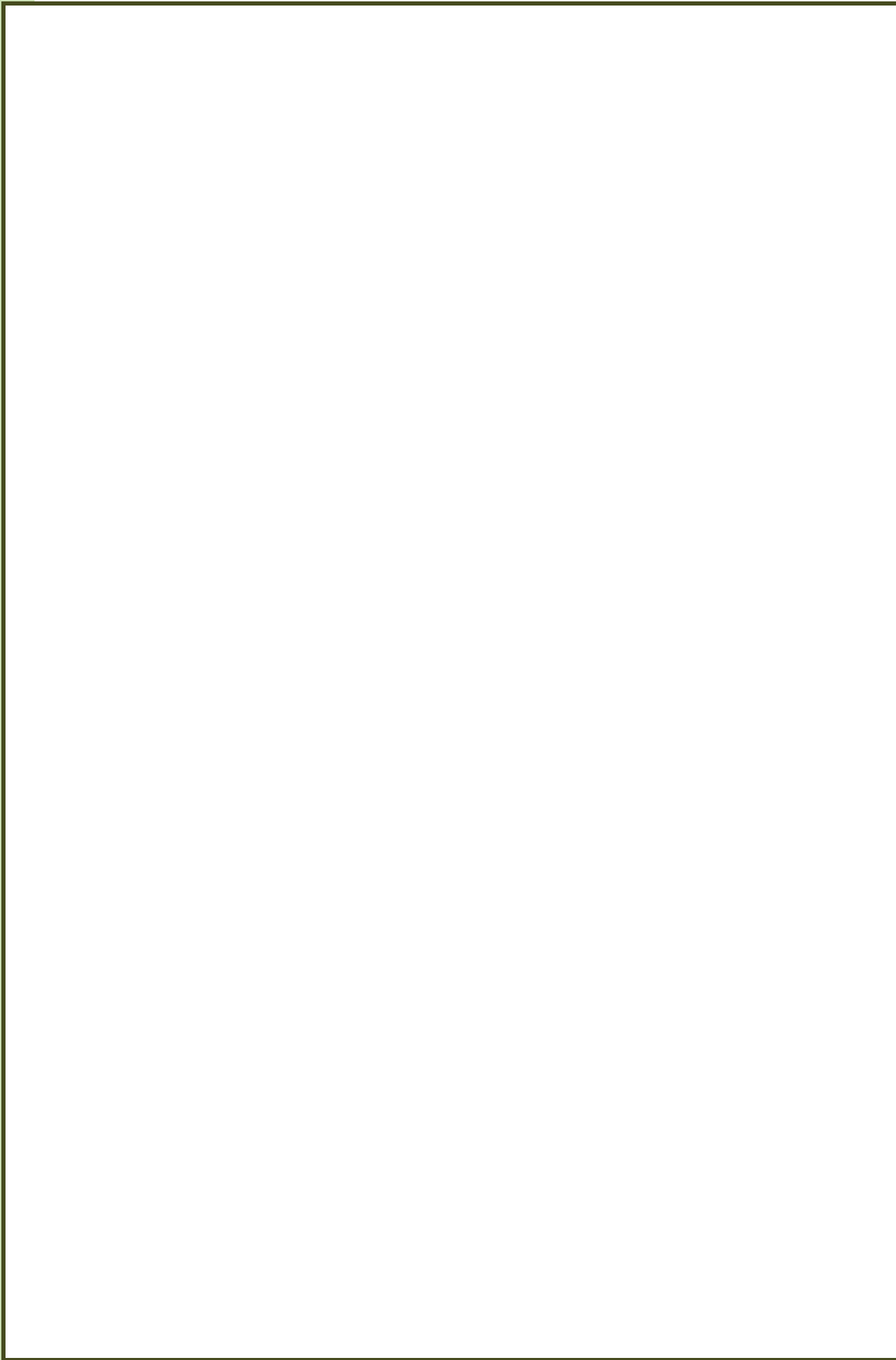
BIOĻĪSKĀ LAUKSAIMNIECĪBA

LAUKU LAPA

arī internetā...

WWW.LLKC.LV

SIA LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS PIEDĀVĀ

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" piedāvā zemnieku apmācību projektā "Profesionālās apmācības 2005–2006", kura ietvaros lauksaimnieki var piedalīties un izglīties Eiropas Lauksaimniecības Virzības un Garantiju fonda finansētos apmācībuursos.

Sīkāku informāciju par precīzu kursu norises laiku un pieteikšanos var iegūt pa norādīto kontakttālruni. Visu tēmu saraksts atrodams arī interneta mājas lapā www.llkc.lv sadaļā *Apmācību kursi un semināri / Profesionālās apmācības 2005–2006*.

Tabulā norādīti tie kursi un to norises ilgums pa mēnešiem, kuros apmācības sākas 2008. gada aprīlī.

☞ Atgādinām, ka apmācību kursi ir bezmaksas!

**Eiropas Savienības struktūrfonda nacionālās programmas
"Atbalsts profesionālajai izglītībai, uzlabojot lauksaimnieku, mežsaimnieku un
pārējo lauksaimniecības un mežsaimniecības darbībā un pārveidē iesaistīto
personu profesionālās iemaņas un kompetenci"**

PROJEKTA "PROFESIONĀLĀS APMĀCĪBAS 2005–2006" KURSI, KURUS APMĀCĪBAS SĀKAS
2008. GADA APRĪLĪ

Lauksaimniecības modulis

Kursu tēma	Īstenošanas vieta	Kontakt- tālrunis	Kursu īstenošanas laiks (mēneši)	
			2008. gads	
			IV	V
Bioloģiskās lauksaimniecības sertifikācija / 12 st.	Ogre, Brīvības iela 15, Ogres LKB	5022792		
Dzīvnieku ganāmpulku vērtēšana vai pārraudzība - īsa kursa / 15 st.	Ozolnieki, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, Rīgas iela 34	3050220		
Netradicionālā lauksaimniecība. „Biškopība” / 32 st.	Valka, Rīgas iela 13, Valkas LKB	4725958		
Lauku ekonomikas dažādošana "Vides tūrisms" / 75 st.	Madona, Poruka iela 2, Madonas LKB	4807688		
Lauku ekonomikas dažādošana. "Lauku ainavas veidošana, sētu labiekārtošana un daiļdārzu veidošana" / 32 st.	Saldus, Kuldīgas iela 69, Saldus LKB	3822484		
Higēnas un obligātās nekaitīguma prasības govju svaigpiena ražošanas saimniecībās / 14 st.	Daugavpils, Sēlijas iela 25, Daugavpils LKB	5422332		

■ mēnesis, kad kursi sākas (tas ir arī kursu īstenošanas laiks)

■ kursu īstenošanas laiks

* LKB - Lauku konsultāciju birojs

Izdevumā Normunda Grickus zīmējumi.